

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2024-04-22

Diarienummer:
OSN-2023-00476

Handläggare:
Karin Eduards

Revidering av handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** överlämna förslag till handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning till kommunstyrelsen för fortsatt beredning och antagande.

Ärendet

Ett förslag till ny handlingsplan har tagits fram för Uppsala kommuns *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Programmet och handlingsplanen gäller för alla kommunens nämnder och bolag och föreslås lämnas över till kommunstyrelsen för fortsatt beredning och antagande.

Förslaget till handlingsplan syftar genom åtgärderna stärka arbetet för ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning genom de mål som programmet syftar till. Målområdena är demokrati och inflytande, bemötande och kompetens, information och kommunikation, fysisk tillgänglighet, utbildning, arbete och sysselsättning, bostad, vardags- och familjeliv samt kultur, fritid, idrott och hälsa.

Beredning

Beredningen av handlingsplanen har pågått under en längre tid i en iterativ process. Tjänstepersoner från nämnder och bolag som kunnat lyfta de områden som de sett som prioriterade för att stärka möjligheten till delaktighet och dialog för personer med funktionsnedsättning har deltagit i processen.

Funktionsrätt Uppsala kommun och brukareexperter har varit viktiga inspiratörer kopplat till att fånga individers behov. Omvärldsbevakning har skett för att inhämta kunskap om hur andra kommuner formulerat liknande handlingsplaner, samt vilka direktiv och instruktioner som myndigheter lämnat inom området.

Samordning har också skett med andra av kommunens program och tillhörande handlingsplaner, som programmet för äldrevänlig kommun, programmet mot våld i nära relationer, idrotts- och fritidspolitiska programmet samt programmet bostad för alla. Utifrån detta har ambitionen varit att specifika ämnesområden/åtgärder som tidigare förekommit i flera handlingsplaner samlas i en av dessa planer.

En utmaning i beredningen har varit att programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning antogs 2017 och sedan dess har utveckling skett vad gäller synen på och terminologin kring inkludering och delaktighet, medskapande och egenmakt. Vissa termer, som när de används påvisar ett avstånd mellan programmets mål och föreliggande handlingsplans föreslagna åtgärd, har anpassats, som att särskola bytt namn till anpassad skola. Men andra aspekter som funktionsrättsperspektivet, diskriminering och ofrivillig ensamhet har varit svårare att fånga på ett ändamålsenligt sätt inom ramen för det program som finns. Därför kan såväl programmet som handlingsplanen behöva revideras i samband med nästa uppföljnings- och revideringsperiod, som startar år 2027.

Föredragning

Kommunfullmäktige fastställde *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* med tillhörande handlingsplan år 2017. Omsorgsnämnden tilldelades ansvaret för samordning och stöd i programmets genomförande och implementering samt genomförande av programuppföljning. År 2021 beslutade kommunstyrelsen om att revidera handlingsplanen. Ett arbete som letts av omsorgsnämnden genom vård- och omsorgsförvaltningen.

Arbetet med att skapa en mer inkluderande kommun för personer med funktionsnedsättning angår hela kommunkoncernen. Personer med funktionsnedsättning nyttjar samma tjänster och utrymmen som personer utan funktionsnedsättningar där möjligheten till deltagande och dialog i hög grad påverkas av graden av anpassningar och lösningar.

Handlingsplanen innehåller åtgärder utifrån programmets nio målområden. Dessa är *Demokrati och inflytande, Bemötande och kompetens, Information och kommunikation, Fysisk tillgänglighet, Utbildning, Arbeta och sysselsättning, Bostad, Vardags- och familjeliv samt Kultur, fritid, idrott och hälsa.*

Denna handlingsplans åtgärder syftar till att ge stöd i förflyttningen mot att uppnå programmets mål. Några prioriterade områden är universell utformning, stärkt tillgång till arbetsmarknaden samt metoder för att möta ofrivillig ensamhet. Flera av åtgärderna förväntas ta tillvara brukareexperter, funktionsrätts och civilsamhällets kompetens och förmågor.

För vissa åtgärder finns indikatorer för att följa förflyttning och utveckling. Det saknas dock, i det stora hela, indikatorer som särskilt fångar erfarenheter hos personer med funktionsnedsättning. Målgruppen är inte homogen och spannet är stort mellan behov och erfarenheter för personer med olika funktionsnedsättningar i olika situationer. Dessutom ställs frågan sällan om egenupplevd funktionsnedsättning och huruvida de anpassningar som görs underlättar. Därför är förslagen på indikatorer begränsade i handlingsplanen. Det finns dock inga hinder för att indikatorer kan växa fram under arbetets gång och användas för uppföljningen av implementeringen av handlingsplanen. Dessutom finns nya nationella direktiv om hur frågor om funktionsnedsättning kan ställas; och därmed finns förutsättningar att fråga i exempelvis enkäter om både faktisk och självupplevd funktionsnedsättning.

Förslaget till ny handlingsplan föreslås lämnas över till kommunstyrelsen för fortsatt beredning och antagande. Inom ramen för kommunstyrelsens beredning kommer en remittering av förslaget till berörda nämnder och bolag att genomföras innan slutligt antagande. Förslaget bör även remitteras till Funktionsrätt Uppsala kommun. Kompletterande kan övervägas att skicka handlingsplanen på remiss till de organisationer som erhåller föreningsbidrag från omsorgsnämnden samt de organisationer med vilka omsorgsnämnden har IOP (idéburet offentligt partnerskap). Ett informationsmöte som uppstart på remissen, dit remittenter bjuds in, skulle med fördel kunna genomföras.

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser av beslutet för omsorgsnämndens del bedöms i stort kunna hanteras inom ramen för befintliga och redan givna uppdrag med viss specificering. Men då handlingsplanen är kommunövergripande är det svårt för omsorgsnämnden att bedöma de ekonomiska konsekvenserna för övriga berörda nämnder och bolag. Beredningen av handlingsplanen skulle kunna utgöra grund för en övergripande och fördjupad ekonomiska konsekvensanalys.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 22 mars 2024
- Bilaga, Förslag till handlingsplan för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Aktiverande styrdokumentDatum:
2024-04-22Diarienummer:
OSN-2023-00476Beslutsfattare:
KommunstyrelsenDokumentansvarig:
Omsorgsnämnden

Handlingsplan för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

-utkast för beslut i OSN 240422

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning avser skapa förutsättningar för en ökad inkludering och trygghet. Samt att upplevelsen av frihet, delaktighet och självbestämmande ska stärkas för personer med funktionsnedsättning. Programmet syftar även till att medvetandegöra målgruppens situation samt motverka stigmatisering.

Detta är handlingsplanen kopplad till *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Handlingsplanen har fokus på prioriterade åtgärder för valda nämnder och bolag och förtydligar programmets implementering, genomförande av målsättningar och åtgärder samt uppföljning av dessa.

Handlingsplanen innehåller åtgärder utifrån programmets nio målområden. Dessa är

1. Demokrati och inflytande
2. Bemötande och kompetens
3. Information och kommunikation
4. Fysisk tillgänglighet
5. Utbildning
6. Arbete och sysselsättning
7. Bostad
8. Vardags- och familjeliv samt
9. Kultur, fritid, idrott och hälsa

Syfte

Syftet med handlingsplanen till *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* är att stärka måloppfyllelse och intensifiera programmets implementering genom att specificera prioriterade åtgärder och indikatorer utifrån programmets målområden.

Åtgärderna i handlingsplanen ska underlätta för nämnder och bolagsstyrelser att prioritera och integrera programmet i sina verksamhets- och affärsplaneringar. På så sätt kan handlingsplanen bidra till snabbare måloppfyllelse av *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*.

Omfattning

Sedan programmet antogs 2016 har bland annat Agenda 2030¹ tillkommit. Arbetsätt och retorik vad gäller arbetet med funktionsrättsfrågor har också utvecklats och 2017 beslutade riksdagen om nytt mål och inriktning för funktionshinderpolitiken. Det nya

¹ FN:s globala utvecklingsmål, Agenda 2030, är idag en del av Uppsala kommuns styrning. Det är till exempel integrerat i kommunens styrdokument Mål och budget. En stor del av detta är att minska ojämlikheter och orättvisor.

och nu gällande målet för funktionshinderpolitiken² är: *att med FN:s konvention för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund.*

Myndigheten för delaktighet beskriver att ett arbete som utgår från befolkningens mångfald måste inkludera funktionsnedsättning³ som en variabel, som att

- säkerställa tillgänglighet och delaktighet för människor med olika fysiska och psykiska funktionsnedsättningar
- verka för jämlika förutsättningar oavsett funktionsförmåga
- skapa delaktighet oavsett socioekonomisk bakgrund.

För att nå det nationella målet ska genomförandet av funktionshinderpolitiken inriktas mot fyra områden. Dessa är principen om universell utformning⁴, identifiera tillgänglighetsbrister och åtgärda dem, individuellt stöd och lösningar samt förebygga och motverka diskriminering. I möjligaste mån har revideringen av handlingsplanen inkluderat nu gällande nationell politik samt Agenda 2030.

Ansvar, genomförande och spridning

De övergripande målen i program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska alla kommuns nämnder och bolagsstyrelser ta ansvar för att uppfylla.

Handlingsplanen har inom ramen för åtgärder utsett samordnande funktions och ansvariga för att genomföra respektive åtgärd. Varje nämnd och styrelse ansvarar för att integrera åtgärder i sina verksamheter och planering samt genomföra åtgärden inom sina verksamhetsområden.

Arbetet kan med fördel bedrivas i samverkan i kommunen, samt med civilsamhället, funktionsrättsrörelsen, brukareexperter och andra viktiga parter utifrån åtgärden eller målområdet.

Handlingsplanen gäller för tidsperioden 2025-2026.

² [Mål för funktionshinderspolitiken - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491111) 240103

³ [Mål och inriktning funktionshinderspolitiken - MFD](#) 231127

⁴ Universell utformning handlar om att bredda spektrat av användare för att utveckla lösningar som redan från början fungerar för så många människor som möjligt. Då undviks onödiga anpassningar i efterhand och tillgängligheten ökar från start. Det som är helt nödvändigt för vissa blir bra för många och bekvämt för de flesta. (MFD, 231215)

Målen åtgärder, indikatorer samt ansvariga

Målområde 1 - Demokrati och inflytande

Programmets mål är att invånare med funktionsnedsättning ska kunna ha samma makt över sina liv som andra invånare har i Uppsala kommun. Alla ska ha möjlighet att bidra efter förmåga, ta del av information och föra fram sina synpunkter. Alla medborgare ska garanteras delaktighet och tillgänglighet vid allmänna val.

För detta ska metoder, strukturer och system för brukarinflytande utvecklas och användas. Personer med funktionsnedsättning och brukarorganisationernas erfarenheter och kunskaper ska tas till vara både i kommunens verksamheter och inför beslut som påverkar personer med funktionsnedsättning. Mer specifikt ska en konsekvensanalys kring tillgänglighet och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning alltid göras och dokumenteras i underlagen inför politiska beslut.

Återkommande dialoger och samverkan ska ske mellan företrädare för Uppsala kommun, brukare, närstående och brukarorganisationer.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
1.1. Följ upp att det är tydligt för personer med funktionsnedsättning hur synpunkter till kommunen kan lämnas och hur de hanteras. Följ upp att de som lämnat synpunkter upplever att de fått återkoppling på dessa.	OSN	Nämnder och bolag med synpunkts-hanterings-system	2025-2026
1.2. Möjliggör för personer med funktionsnedsättning att utöva sina rättigheter genom att i högre grad öppna upp för deltagande i fora som hanterar frågor som berör dem, på individnivå, verksamhetsnära och politisk nivå.	OSN	Alla nämnder och bolag	2025-2026

Indikatorer

- andel nämnder och bolag som har öppna möten eller fora där brukareexperter eller representanter från funktionsrättsrörelsen kan komma i dialog

Målområde 2 – bemötande och kompetens

Alla personer ska, oavsett funktionsnedsättning, bemötas med kunskap och respekt av medarbetare i kommunens samtliga verksamheter, ha reella möjligheter att bestämma i frågor som gäller dem och erbjudas personcentrerat och samordnat stöd.

Uppsala kommun ska i samverkan med myndigheter arbeta för att förebygga att personer med funktionsnedsättning faller mellan organisatoriska mellanrum. Samordnad individuell plan (SIP) ska implementeras och användas.

För detta ska relevant kompetens säkerställas hos medarbetare vars arbete berör personer med funktionsnedsättning. Kompetensutveckling kring tillgänglighet och delaktighet ska utgå från ett brukarperspektiv. Utbildning i bemötande och värdegrundsfrågor rörande personer med funktionsnedsättning ska erbjudas förtroendevalda.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
2.1 Säkra att medarbetare har kompetens att bemöta individer oavsett funktionsnedsättning samt hantera frågor som berör dem genom prioriterade satsningar. I utvecklingsarbetet kan personer med funktionsnedsättning och/eller funktionsrättsrörelsen bidra med erfarenheter och behov.	OSN	Alla nämnder och bolag	2025-2026
2.2 Utveckla samverkan med myndigheter, civilsamhället samt Region Uppsala kring samsjuklighet och psykiatriska funktionsnedsättning för att minska konsekvenserna av organisatoriska mellanrum mellan huvudmännen för dessa individer.	OSN	OSN, SCN, AMN, UBN och ÄLN	2025-2026
2.3 Säkra arbetssätt som möjliggör att undersökningar som mäter bemötande kan användas för att göra anpassningar som möter behov hos personer med funktionsnedsättning.	OSN	OSN, ÄLN, AMN, UBN, SCN, Uppsalahem AB samt Uppsala kommun Arena och Fastigheter AB	2025-2026

Indikatorer

- Andel medarbetare som gått utbildning i IBIC på lärportalen
- Andel medarbetare som gått utbildning i diskriminering med fokus på diskrimineringsområde 6, funktionsnedsättning.
- Antal SIP

Målområde 3 – information och kommunikation

I Uppsala ska alla kunna ta del av information och kommunicera utifrån sina förutsättningar.

Alla ska ges förutsättningar att använda och utveckla sin kommunikativa förmåga. Kommunala verksamheter ska arbeta för att informera på ett sätt som når alla oavsett funktionsnedsättning. Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK⁵) ska utvecklas, användas och spridas inom Uppsala kommuns verksamheter.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
3.1 Säkra att det finns rutiner som stödjer att beslut och information kommuniceras så att den som berörs förstår hur beslutsprocessen går till samt innebörden av beslutet.	OSN	OSN, ÄLN, SCN, AMN, PBN och UBN	2025-2026
3.2 Skapa arbetssätt med stöd av civilsamhället kring kompetenshöjande insatser som kan leda till att individer med funktionsnedsättning får en bättre funktionalitet och delaktighet. Målgruppens behov, erfarenheter och kompetens ska tillvaratas i arbetet.	OSN	KTN, IFN, OSN, SCN och AMN	2025-2026
3.3 Samordna kommunens arbete med att öka IT-kompetensen för personer med funktionsnedsättning så att resurserna kan användas mer systematiskt.	OSN	KTN, UBN, ÄLN och OSN	2025-2026

Indikatorer

- Antal besökare på Funk-ITs hemsida

⁵ [Om alternativ och kompletterande kommunikation \(AKK\) - infoteket \(regionuppsala.se\)](https://www.regionuppsala.se) 231129

Målområde 4 – Fysisk tillgänglighet

Alla ska tryggt kunna förflytta sig, vistas i och använda Uppsalas inne- och utemiljö.

Tillgängligheten ska öka i offentliga lokaler och dess utemiljöer. Resor med färdtjänst och andra samhällsbetalda resor som såsom skolskjuts ska vara trygga, pålitliga och ändamålsenliga för den enskilde. I den mån kommunen har rådighet ska parkeringsplatser för rörelsehindrade ökas för ökad tillgänglighet till det offentliga rummet.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
4.1 Utveckla arbetet med dialog och delaktighet i stadsbyggandet för att bättre ta tillvara kunskap och erfarenheter från funktionsrättsrörelsen samt brukare.	KS	GSN, UBN, KS, PBN, Uppsala kommuns skolfastigheter AB, Uppsala kommun arenor och fastigheter AB, samt Uppsalahem AB	2025-2026
4.2 Förtydliga vad principen om universell utformning innebär och tillämpa den vid byggande och ombyggnation i kommunen.	KS	De nämnder och bolag som hanterar byggande och ombyggnation	2025-2026
4.3 Ta fram arbetssätt för att utvärdera kommunala miljöer som riktar sig till allmänheten utifrån tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Målgruppens erfarenheter och behov ska tas tillvara vid utformande av metod för utvärdering.	OSN	GSN, OSN, SCN, UBN, PBN, KS, Uppsala kommuns skolfastigheter AB samt Uppsala kommun arenor och fastigheter AB	2025-2026
4.4 Säkra inflytande från brukareexperter och funktionsrätt inom verksamheten för samhällsbetalda persontransporter för att resorna ska bli tryggare, pålitligare och ändamålsenligare för den enskilde.	GSN	OSN, ÄLN, UBN	2025

Indikatorer

- Tillgänglighetsronder (tex arbetsmiljö(skydds)ronder med tillgänglighetsperspektiv) är utvecklade och används.

Målområde 5 - utbildning

Alla barn, ungdomar och vuxna ska kunna delta i utbildning och få det stöd som behövs för att både nå kunskapsmålen och använda sin kunskap och förmåga i vardagslivet.

Utbildningsmiljön ska vara utformad så att alla kan delta oavsett funktionsnedsättning. Utbildningsmiljön ska även vara tillgänglig för vårdnadshavare och besökare.

Möten mellan elever från olika skolformer ska främjas i syfte att motverka stigmatisering av barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
5.1 Skapa arbetssätt som säkrar att lärare och andra medarbetare i skolmiljön kan stötta elever med funktionsnedsättning i att delta i undervisning och nå målen.	UBN	OSN och UBN	2025-2026
5.2 Stärk samordningen mellan UBN, SCN, OSN och AMN vad gäller barn, unga och vuxna med bristande skolgång, så att de kan delta i utbildning och klara målen oavsett anpassad eller vanlig skolgång.	UBN	UBN, OSN, SCN och AMN	2025-2026

Indikatorer

- Andel pedagoger som får möjligheten att ta del av handledning, konsultation och kompetensutvecklande insatser med fokus på barn med funktionsnedsättning.
- Antal legitimerade lärare och speciallärare per elev i anpassad skola
- Indikatorer från undersökningen liv och hälsa ung⁶ kring hur elever med funktionsnedsättning uppfattar utbildningsmiljön
- SIP där flera förvaltningar är part
- Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel i procent

⁶ [Liv och hälsa ung - Region Uppsala](#)

Målområde 6 – Arbete och sysselsättning

Allas arbetsförmåga ska tas tillvara.

Uppsala kommun ska vara ett föredöme som arbetsgivare och även verka för att privata arbetsgivare tar sitt ansvar så att personer med funktionsnedsättning kan finna, få och behålla ett arbete. Möjligheterna till anpassade arbetsplatser, arbetsuppgifter och arbetstider ska öka för att alla ska kunna arbeta efter sin förmåga och sina förutsättningar.

Uppsala kommun ska stärka möjligheten till meningsfull sysselsättning för personer vars funktionsnedsättning försvårar ett ordinarie arbete.

Tillgången till praktikplatser för personer med funktionsnedsättning, exempelvis anpassade gymnasieskolans elever, ska öka.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
6.1 Säkra att systematik finns för att genom normkritisk rekrytering, inkluderande arbetsplatser samt anpassade anställningsvillkor öka antalet anställda med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.	KS/HR	Alla nämnder och bolag	2025-2026
6.2 Genom samverkan inom kommunkoncernen, samt med civilsamhället och näringslivet, främja ett bredare utbud av arbetsmarknadsinsatser för personer med funktionsnedsättning.	AMN	Alla nämnder och bolag	2025-2026
6.3 Stärk samordning mellan UBN, AMN och OSN så att fler personer med funktionsnedsättning kan etablera sig på arbetsmarknaden eller genom fortsatta studier då de slutar i anpassad gymnasieskola.	UBN	AMN, OSN, UBN	2025-2026
6.4 Utveckla nya, och stöd befintliga, fungerande modeller som ökar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att närma sig arbetsmarknaden.	AMN	AMN, OSN, SCN och UBN	2025-2026

Indikatorer

- Antal medarbetare som gått utbildningen En arbetsplats för alla - webbutbildning om diskriminering i lärportalen.
- Antalet arbetsmarknadsanställningar

Målområde 7 - Bostad

Alla ska ha och kunna leva i en bostad som är anpassad efter individens behov.

Möjligheten att välja sin bostad och att flytta ska öka för personer som på grund av sin funktionsnedsättning har beslut om särskilt boende.

Uppsala kommun ska utreda alternativa lösningar i syfte att säkerställa att en funktionsnedsättning inte innebär ökade boendekostnader för den enskilde.

Skyddade boenden ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
7.1 Utveckla samarbete mellan brandförsvaret samt funktionsrättsrörelsen för att nå ut med information om individanpassat brandskydd för personer med funktionsnedsättning.	RÄN	OSN, RÄN, SCN, Uppsala Hem AB	2025-2026
7.2 Stärk förutsättningarna för digital delaktighet i hemmet för personer med funktionsnedsättning utifrån principen om digitalt först ⁷ samt möjligheten att nyttja välfärdsteknik och det stöd som digitaliseringen erbjuder. Detta genom att stötta individen så att de har tillgång till internet och kan tillgodogöra sig tekniken på ett informationssäkert sätt.	OSN	OSN, KTN, IFN, SCN, AMN, UBN och ÄLN	2025-2026

⁷ [policy-for-digital-transformation.pdf \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/politik-och-utveckling/utveckling/utvecklingsplaner/2023-2026/policy-for-digital-transformation.pdf)

Målområde 8 – Vardags och familjeliv

Alla personer med funktionsnedsättning och deras närstående ska ges det stöd som behövs för ett välfungerande vardags- och familjeliv. Personer med funktionsnedsättning ska ges det stöd och råd som behövs för att efter önskemål leva ett så självständigt liv som möjligt med respekt för privatlivet.

Samordning av insatser till familjer med barn med insatser från mer än en förvaltning ska utökas och förbättras. Barn med funktionsnedsättning och deras familjer ska ges stöd och insatser så att barnet upplever samma rättigheter och friheter som andra barn.

Det ska vara möjligt för personer med beslut om särskilt boende att bo tillsammans med någon annan.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
8.1 Utveckla nya och stöd befintliga, fungerande arbetssätt för samordning och möjlig samhandläggning av personer med funktionsnedsättning och deras familjer så att insatser och åtgärder kan ges på ett samlat sätt.	OSN	AMN, IFN, OSN, SCN och UBN	2025-2026
8.2 Stärk arbetet med att inkludera individer med funktionsnedsättning i framtagande och genomförande av aktiviteter som berör dem.	OSN	AMN, IFN, KTN, OSN, SCN, UBN, ÄLN, samt GPN (särskild kollektivtrafik)	2025-2026

Indikatorer

- antal samhandlagda ärenden mellan förvaltningar
- andel aktivitets- och genomförandeplaner där individer varit medskapande och medbestämmande i framtagning

Målområde 9 – Kultur, fritid, idrott och hälsa

Alla ska ges förutsättningar att delta i och tillgodogöra sig kulturliv, fritidsverksamhet, idrott och hälsofrämjande aktiviteter.

Den fysiska tillgängligheten i Uppsalas kulturutbud ska öka. Fritidshem, fritidsklubbar, fritidsgårdar, lekplatser och kulturskola ska vara tillgängliga för alla barn och ungdomar.

Utbudet av och tillgängligheten till olika motionsalternativ för personer med funktionsnedsättning ska öka. Föreningar och andra aktörer som erbjuder anpassade motions- eller kulturaktiviteter ska erbjudas stöd och utbildning.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
9.1 Säkra att informationen finns om var tillgängliga lekmiljöer och utegym är lokaliserade så att personer med funktionsnedsättning kan använda dem.	GPN	IFN, GPN, PBN och UBN	2025-2026
9.2 Säkra arbetssätt som gör att kommunen når ut till personer med funktionsnedsättning som upplever ofrivillig ensamhet för att fånga upp behov och möjliggöra socialt deltagande, gemenskap eller annat som bidrar till ökat välmående för målgruppen.	OSN	KTN, IFN, ÄLN, SCN, OSN och AMN	2025-2026

Indikatorer

- Andel lekplatser och utegym där principen om universell utformning anammats och anpassningar gjorts för att öka funktionaliteten för personer med funktionsnedsättning.
- Andel besökare med funktionsnedsättning som upplever att de kan tillgodogöra sig lekplatsen eller utegymmet.
- Liv och hälsa enkäten, socialt deltagande

Uppföljning

Omsorgsnämnden är ansvarig för handlingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av handlingsplanen.

Alla nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen.

Omsorgsnämnden följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning, vilket också skett med denna handlingsplan som tagits fram av förvaltningarna i samverkan.

Som stöd i uppföljning av arbetet med handlingsplanen kan workshops/dialoger genomföras med barn, unga och vuxna brukare experter eller representation från funktionsrättsrörelsen.

Begreppsförteckning

Brukare - (inom socialtjänst) person som får, eller som är föremål för en utredning om att få, individuellt behovsprövade insatser från socialtjänsten.

En bland flera olika definitioner inom socialtjänstområdet är att brukare är en person som använder det offentliga välfärdssystemets tjänster. Enligt Socialstyrelsens definition är brukare en person som inte har alternativ att välja i frågan om vem som ska utföra en viss tjänst (till skillnad från en kund) men kan istället vara med och påverka insatsens utformning (till skillnad från en klient).

Inom socialpsykiatri används följande definition av brukare: Person som får vård eller stöd av olika psykiatriska eller socialpsykiatriska verksamheter.

En bredare definition för denna handlingsplan skulle kunna formuleras som: *En grupp personer med funktionsnedsättning som söker och/eller blivit beviljade insatser enligt SoL eller LSS.*

Brukareexperter är personer som utifrån egen erfarenhet av funktionsnedsättning utbildat sig till brukareexperter. En anhörig till någon som har funktionsnedsättning kan också utbildas till brukareexpert. Brukarexperten vet vad som hjälpt just hen och vad som upplevts som negativt respektive positivt i hens unika situation.

IBIC Individens behov i centrum är ett arbetssätt som används för att beskriva resurser, behov och mål för personer med behov av stöd i det dagliga livet som Socialstyrelsen tagit fram.

Kolada – KÖmmun och LAndstingsDAtabasen. Kostnadsfri databas för kommuner och regioner som samlar data utifrån bland annat nationella enkäter om upplevd kvalitet i socialtjänsten.

LSS är en förkortning för lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Samhandläggning att individer som har behov från mer än en nämnd kan få uppfatta kommunen som en samlad huvudman trots att flera nämnder hanterar ärendet.

SIP Samordnad individuell plan (SIP) syftar till att säkerställa samarbetet mellan huvudmännen så att alla, oavsett ålder eller problem, ska få sina behov tillgodosedda av vård och omsorg. Planen samordnar insatserna mellan hälso- och sjukvården och kommunen och minskar risken för att individen ska "falla mellan stolarna". Inkluderas av flera lagrum, som SOL, lag (2017:30) om hälso- och sjukvårdslag, lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård mfl.

SOL är en förkortning för Socialtjänstlagen (2001:453)

SPIS står för samordnad planering av insatser och stöd och avser samverkan inom kommunen. SPIS används när ordinarie samverkan inte fungerat och förvaltningar/verksamheter (AMF, SCF, UBF, VOF) har individärenden som behöver lösas gemensamt. Då fungerar SPIS som en strukturerad metod för att fördela ansvarsfrågan och erbjuda individen samordnat stöd.